

Lai Miu Hin,

jej związek z kungfu i rodziną Chan

Sławomir Oleszek, Gdańsk, 2026

Fot. Lai Miu Hin z małżonkiem Chan Yiu Min'em. Rekonstrukcja portretu w technologii AI

Lai Miu Hin (黎妙顯)¹ pochodziła z wioski Cheng Gau Heng (昌教鄉)², gdzie wychowywała się w środowisku praktyków kungfu. Jej ojciec, sifu Lai Saam Hing (黎三興)³ uchodził w Shunde za pioniera i twórcę lokalnej gałęzi „Hung Kuen” (洪拳), który przekazał córce kanony tej sztuki walki⁴. Pierwotna nazwa jakiej używał „Kwiatowa Pięść Hung” Faa Hung Kuen (花洪拳), została po jakimś czasie zastąpiona „Kwiatową Pięścią Shaolin” Siu Lam Faa Kuen (少林花拳). Z biegiem lat system ustrukturyzował się i wszedł w składową część regionalnego Lingnan Hung Kuen (嶺南洪拳體系).

1 Mandaryńskie: Li Hao (Miao Xian); 黎好 (妙顯)

2 Mandaryńskie: wioska Changjiao, miasto Xitan, dystrykt Shunde, miasto Foshan, prowincja Guangdong (广东省佛山市顺德区杏坛镇昌教村)

3 Również nawiązuje do: Mut Saam Hing (末三興)

4 Równolegle używana nazwa: Hung Gar Kuen (洪家拳)

W 2018 roku, jako „San Dak (Shunde) Hung Kuen” (順德洪拳) został uznany za niematerialne dziedzictwo kulturowe i wpisany na listę „VII Edycji Projektów” reprezentatywnych dla sportu i akrobatyki, z prawem ochrony publicznej, gwarantowanej na szczeblu prowincji Guangdong. Funkcjonuje tam na równi z innymi szkołami walki, jak Wong Fei Hung Pai (黃飛鴻派), czy Tsam Gong Hung Kuen (湛江洪拳).

W 1911 roku Lai Miu Hin wyszła za mąż za Chan Yiu Min'a (陳汝錦) narodowości Han, jedynego syna Chan Wah Shun'a (陳華順), znanego w Foshan przedsiębiorcy branży finansowej oraz mistrza Wing Chun (Ving Tsun).

Niedługo po ślubie Chan Yiu Min pozostawił małżonkę w Shunde, aby udzielała odpłatnych lekcji Hung Kuen i w ten sposób gromadziła środki na rozwój gospodarstwa domowego, sam zaś udał się do pracy w Foshan. Rozdzielanie się małżonków w celach zarobkowych nie było niczym szczególnym, ani za dynastii Qing, ani w okresie Republiki Chińskiej. Tak też jest obecnie pod rządami Chińskiej Republiki Ludowej, gdzie osoby sobie najbliższe przez jakiś czas pracują w niekiedy bardzo odległych miejscowościach i spotykają się jedynie okazjonalnie podczas świąt i uroczystości.

Rodzina męża wywodziła się z Shunde, ale jej pewna część od dawna mieszkała w Foshan. Odległość nie była znaczna, raptem 40 km. Chan Yiu Min miał wielu krewnych w obu miastach, którzy pomagali Lai Miu Hin oraz zapewniaли wsparcie. Do Shunde przyjeżdżał co jakiś czas, raz na miesiąc albo dwa, aby podtrzymać więzi. Mówi się jednak, że kiedy przebywał poza domem utrzymywał relacje z Aa Gam (阿金), kelnerką z restauracji Yat Ban Sing w Foshan (佛山一品陞酒樓). Wiadomość ta niepokoiła bliskich do tego stopnia, że w końcu podjęli interwencję, która spowodowała zerwanie znajomości i zwolnienie Aa Gam z pracy.

Janusz Szymankiewicz prowadząc badania w Chinach ustalił, że do grona głównych uczniów Chan Wah Shun'a należeli zarówno syn Chan Yiu Min, który rozpoczął treningi w 1892 roku, jak i synowa (兒媳) Lai Miu Hin. Kiedy w 1905 roku Chan Wah Shun doznał pierwszego udaru, nie mogąc dalej uczyć, powrócił do rodzinnego domu w Shunde. Jego następcą w istniejącej jeszcze parę lat szkole walki w Foshan został drugi oficjalny uczeń Ng Chung So (吳仲素). Chan Wah Shun zmarł po kolejnym wylewie w 1913 roku i został pochowany na zboczu wzniesienia w Shunde”.⁵

Z uwagi na wieloletnią pracę treningową i szkoleniową, Lai Miu Hin stanowi ten przykład kobiety w historii chińskich, południowych sztuk walki, która ćwiczyła i propagowała kungfu bardzo aktywnie, przełamując dyskryminujące stereotypy i zyskując wysoką ocenę męskiego kręgu mistrzów Hung Kuen oraz Wing Chun (Ving Tsun).

Ze związku Lai Miu Hin i Chan Yiu Min'a urodziło się czworo rodzeństwa, trzech synów: Chan Gaa Lim (陳家廉), Chan Gaa San (陈家新), Chan Gaa Chai (陈家齐) i córka Chan Yuk Tsan (陳玉珍), których matka nauczyła Hung Kuen. Kiedy w 1932 roku Chan Yiu Min objął posadę trenera kungfu oraz medyka w mieście Ng Tsau (梧州) położonym w sąsiedniej prowincji Guangxi, dzieci podążyły za nim. Dzięki tej okoliczności poznały również Wing Chun (詠春拳), odziedziczony po Wielkim Mistrzu Leung Jan'ie (梁贊) i dziadku Chan Wah Shun'ie.

Chan Yiu Min założył potem drugą szkołę na terenie powiatu Gwai Yun (貴县), który w 1988 roku został podniesiony do rangi miasta i przemianowany na Gwai Gong Si (貴港市). Jeszcze za życia Chan Wah Shun'a nazwę jego linii zaczęto kojarzyć z terminem Shaolin Weng Chun (少林永春拳) i jest on stosowany do dzisiaj, również przez prawnuki. Na nagrobku Chan Wah Shun'a umieszczono dokładnie ten sam zapis jako ten, który ma charakteryzować uprawianą przez rodzinę Chan sztukę walki. Uważa się, że łączy ona w sobie formy tradycyjnego Hung Kuen pochodzące od rodziny Lai z praktyką Wing Chun (Ving Tsun) rodziny Chan.

⁵ Janusz Szymankiewicz (2021): *Ving Tsun kuen, Weng Chun kuen, jeszcze coś innego? Część II*. Warszawa. Wyd.: Polski Kongres Yong Chun Kungfu, s. 8